

Naziv projekta Clepsichor (clepsydra + choir) u sebi integriše dve reči – grčku reč clepsydra, koja označava vodeni sat koji funkcioniše tako što se vreme meri protokom tečnosti, i reč hor.

Međutim, naziv se ne odnosi samo na njegove materijalne manifestacije sačinjene od 24 sijalice dinamičnog i promenljivog intenziteta, sa kojih kaplje voda na poplavljeni pod ruiniranog Magacina, i mikrofona koji registruju zvuk koji te kapi emituju. Horski aspekt konstelacije podrazumeva suodnošavanje konteksta, instalacije i publike. Dok su LED sijalice dominantne u svetlosnim instalacijama (na primer: Jim Campbell, *Scattered Light*, Njujork 2010), Lazovićeva instalacija napravljena je, u odnosu na prostor Magacina kao na kontekst sa vidljivim znacima starenja, od običnih i prepoznatljivih sijalica. Lazović je programirao zvuk koji nastaje kada kapi padaju sa sijalica i sinhronizovao intervale svake kapi i njihovu promenu tokom vremena. Promenljivom dinamikom, interakcijom zvukova i refleksijom senki na zidovima Magacina, umetnik je pokušao da stvori suspens i da unese promenu u unutrašnji humani sat koji izoluje publiku iz eksternog protoka vremena.

Ulaskom u prostor posetilac je integrisan kao važan element instalacije. Uloga publike na koju Lazović računa u kreativnom procesu može se odrediti na osnovu „koeficijenta umetnosti”, koji je Marcel Duchamp definisao kao subjektivni mehanizam koji proizvodi umetničko delo. Publiku je ovde potrebno razumeti u značenju engleske reči audience, jer obuhvata mnogo veću zajednicu nego reč public (javnost). Za razliku od javnosti, publika nema transformativni potencijal niti agenciju da ostvari transformaciju u kritičkom smislu (Martha Rosler), što nije mana jer ovaj projekat i nema za cilj kritički angažman. Publika o kojoj je ovde reč podrazumeva pluralne, hibridne identitete, razumevanja, prakse i odnose, i zavisna je od konteksta, ali nedovoljno definisana (Livingstone 2005). Razlika između public (javnosti) i audience (publike) nije samo brojčana, već je ona imanentna u kvalitetu odnosa između upletenih agenata. Public (javnost) karakteriše precizna medijacija, dok je audience (publika) difuznog karaktera, što utiče na nepredvidljivost načina na koji će ova umetnička instalacija biti zaokružena, tj. na način na koji će je recipirati oni koji će u njoj učestvovati.

Suodnošavanje instalacije, konteksta i publike nastaje tako što Lazovićeva intervencija podrazumeva istovremenu materijalnu i psihološku perceptivnu promenu prostorno-vremenskog okvira. Ovakva umetnička postavka zato omogućava otklon od hronološkog, tj. merljivog vremena, ka temporalnom, odnosno psihološkom i individualnom doživljavanju vremena. Instalacija koja oneobičava prostor materijalnim intervencijama (audio-vizuelnim), proizvodi i oneobičavanje neutralne dimenzije vremena i njegove merljive hronologije putem ukazivanja na subjektivno i društveno konstituisano vreme i nepredvidive cikluse koji su efekat psihičkog doživljaja tog vremena.

Promena na kojoj Lazović kapitalizuje svoje umetničko delo u ovom umetničkom radu dešava se na nekoliko nivoa: u odnosu na ambijent, intenzitet zvuka, zatim kao promena od objektivne hronologije do individualnih i različitih temporalnosti, i kao promena od kritičke participacije do individualne i psihološke percepcije.